

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETNO—YEAR XVII. Cena števka

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sreda, 3. septembra (Sept. 3), 1924.

Subscription \$5.00
Yearly

STEV.—NUMBER 207.

Deset milijonov ljudi poslušalo LaFolletta.

Progresivni predsedniški kandidat je odpril svojo kampanjo v pondeljek po radiju. Vsak človek pod ameriško zastavo je upravičen do enakopravnosti v vseh ozirih. Progresivi so se vrgli v to borbo, da obsegijo sedanji krivični sistem. Obe stari stranki sta suženjski dekli monopolu, ki kontrolira vlado v Washingtonu. Up ameriškega ljudstva je progresivno gibanje. Dawesov načrt je Morganovo maslo.

Washington, D. C. — V zvezi z radijsko postajo v narodni predstavništvo Združenih držav z govorom po radiju. Vsak človek pod ameriško zastavo je upravičen do enakopravnosti v vseh ozirih. Progresivi so se vrgli v to borbo, da obsegijo sedanji krivični sistem. Obe stari stranki sta suženjski dekli monopolu, ki kontrolira vlado v Washingtonu. Up ameriškega ljudstva je progresivno gibanje. Dawesov načrt je Morganovo maslo.

Vesti iz Jugoslavije.

Radičeva deklaracija.

Zagreb, 13. avgusta. — Za danes popoldne je bilo napovedano Radičevu poročilo o položaju pred poslanskim klubom HRSS, ker pa poslanci še niso prišli v Zagreb, je predaval Radič zboru svojih zagrebčkih zaupnikov o svojem potovanju v inozemstvo.

Radič je uvedoma omenjal, da je šel na potovanje, da informira Evropo o hrvatskem vprašanju ipo ureditvi Jugoslavije v sporazuju s Srbijami. Toda sko je to nemogoče, potem brez Srbov in če treba tudi proti njim, ker ima vsak narod pravico do samoodločbe.

Gledo sovjetske Rusije pravi Radič, da je tudi ona spodetka nadaljevala metode carske politike, ki je razdvajala balkanske narode in ščuvala drugega proti drugemu. Radičovo potovanje v Moskvo pomeni samo na sebi razdikaliziranje naše politike. Tudi starci rešim se je skušal pogajati s sovjeti, pa se je priznalu sovjetske Rusije upiral kralj. Sedaj mora to biti drugače.

"Komunistična internacionala" je nadaljeval Radič — je bila pod vplivom srbskih komunistov in je dobivala napačne nazore o našem narodnem vprašanju. Srbski komunisti so govorili o Jugoslaviji, jaz pa sem pojasnil v Rusiji, da je Jugoslavija fikacija in prevara. Znano je le ime "kriljedina Srbov, Hrvatov in Slovencev", ki je tvorilo kraljevino Srbov, v kolikor so Srbi zadovoljni, kraljevina Slovencev v kolikor jo ti hočejo, ni pa kraljevina Hrvatov, ker je hrvatski narod republikanski. Komunistična internacionala in komunistični balkanski odbor sta sprejela to stališče." O balkanski federaciji imajo komunisti iste nazore, kakor caristi. Zanje pomenja balkanska federacija na jugu Bolgarsko, potem Srbijo in Albanijo. Toda Hrvati nismo Balkani in Bosna se pod hrvatskim vplivom dejškanizira.

Radič je naglašal, da je vodil pogajanja s predstavniki sovjetske države v Moskvi ravno pravno, ker je hrvatski narod suveren. Hrvatski se delata skupno z Rusijo, toda samostojno. Hrvati ne namjeravajo delati vsega tega, kar počenjajo v Rusiji komunisti, tako ako bi beogradsko vlado nadaljevala svoje metode, potem izjavila Radič, da ne samo, da se ne bi upri revolucioni, ampak bi jo tudi sam izvedel.

V Jugoslaviji mora vladati Davidović, ki ni revolucionaren, ali je posebno poštenjak. Vojko Marinčić je inteligenten človek in kot tak bo priznal Hrvatom njihove pravice. N. Petrović je energičen in pošten človek in bo kot star srbski hajduk preganjal nove srbske hajduke. Da so v vladu štirje Slovenci, a le en Hrvat, ni ni slabega, ker je vsa vlasta naša. Po volitvah pa se bo izvršilo vse, kar hode narod. Suspendirali smo zaenkrat republiko, nismo se je odrekli. Hrvatska mora biti republika tudi v kraljevini Jugoslaviji. Hrvatski narod ne more zapustiti samega sebe in svoje suverenosti. Hrvatje so pacifisti do volitev. Toda pri volitvah je nisile, ki bi jih mogla ovirati v njihovih pravicah.

Slovenci verjetno ne bi začeli revolucije proti Pašić-Pribičevemu režimu, ampak da bi nam v tem slučaju padli v bok. Korošč je pop in kot tak je v Rusiji zelo nesimpatičen. Radič pa je obraz ločil, da je Koroščev program bolj socialen kot oni socialistični demokrati.

Radič je potem govoril o razmerju Hrvatov do kralja. Ce bo kralj pameten, do dobro, ce ne, bo drugače.

Kralj more biti zadovoljen, ker je nastala takšna situacija, da podpis ves republikanski narod vladu, sestavljeno skoraj iz vseh strank. HRSS, neče vstopiti v vladu, bo pa tvorila parlamentarne večine.

Radikalni ton in vsebina Radičevih izjavanj se navzoč konsternira.

Groza toča z viharjem v novomeškem okraju. Dne 2. avgusta ob pol 6. zvečer je prihrušil vihar s silno točo iz Trebelnegra preko Strauberka-Sela na Srednje in Dolenje Grčevje. Herinjo vas na Toplice, Češnjic itd. ter je prizadel sploh cel občini St. Peter pri Novem mestu milijonsko škoko. Vihar je podrl 12 kozelcev z litom vred, poruhal mnogo sadnega dreva in uničil poleg vino-gradov v izmeri 170 ha tudi 146

ha poljskih pridelkov. Škoda se ocenjuje za sedaj približno na 5 milijonov dinarjev. Prizadete so tudi vasi Krka, Žihovo selo, Dolnja vas, Gunperk in Ratež. Ker je pobila toča tudi lansko leto ravno te kraje, je ljudstvo zares skrajno obupano. — Vsi merodajni faktorji, posebno vlasta se niso pozivali, da prispekoči ubogim točarjem na pomoč in sicer revmožljim pa naj se vsaj odpisem zemljarinu in dohodnina.

Samonor v Ročni dolini. Ljubljana 16. avgusta. Danes v zgodnjih jutranjih urah je razburila prebivalce Rožne doline vest, da se je odigrala na vrtu vile g. Bischofa kravata drama. Kraj vrte poti je ležal mrtve, z glavo v njivi in ustreljen v sreči 1. 1900 rojene 24letni trgovski sotrudnik Anton Cunder, zaposlen pri tvrdki "Orient", stanujoč sicer v "Kronovi hiši" na Tržaški cesti.

V družini Bischof se je praznoval god starejši hčerk Marija in je bila h dohodenja povabilena tudi večja družba znanov državne in domačih hčerk. Praznovanje se je raztegnilo v veselje razpoložen počasno v noč. Med povabiljenimi je bil tudi Anton Cunder, ki je bil ves čas zelo vesel in ni bilo opaziti na njem nikake duševne potrosti. Okrog treh počasno pa se je nenadoma dvignil od mize, odšel na vrt in si pognal iz browninga, ki ga je imel pri sebi, kroglo naravnost v sreči. Nekaj minut za njim je odšel na vrt tudi v družbi navzočih nesrečnikov brat Pavle, ki ga je iskal po vrtu. Naenkrat je začul na nekem mestu hrpenje, pristopil bliže in se sklonil nad bratom, ki je vzdihnil zadnjikrat.

O tragičnem dogodku je bila tako obveščena policija. Na mestu sta prispevali takoj policijski zdravnik dr. Avramović in policijski uradnik Podreberšek. Po zdravniku ogledu je bilo truplo nesrečnega mladenca prepeljano v mrtvačnico na Viš. Kaj je gnalo pridnega, marljivega in povsod priljubljenega mladenča v smrt, je skrivnost. Tožil ni nikomur o kakih skrbeh in prazna je tudi vest, da si je vzel življenje radi nesrečne ljubezni.

Smrtna nesreča na Triglavu. Triglav je zahteval novo žrtev. Eden najspretnejših, obenem pa nedvomno tudi najdržnejših naših plezalec, mladi in simpatični turist, dr. phil. Klement Jug, je 11. avg. na Triglavu smrtno ponesrečil.

Zeleniška nasreča v Brezovici. 14. avg. je vlek na postajni Brezovici povozil sprovidnik Petra Majceana. Vlek mu je odrezal obe nogi pod kolenom. Dobil je tudi več poškodb na glavi in po rokah. Prepeljali so ga s posebno lokomotivo v ljubljansko bolničko.

V velo vodo je padel dveletni Martin Frankovič, sin steklarja v. Straži pri Humu na Sotli. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, kjer je podlegel težkim opeklinam.

Nesreča s smodnikom. Anton Fatur iz okolice Postojne je našel na pašniku ročno granato in jo vzel v roke, kjer je predmet eksplodiral in ranil dečka, da so ga morali prepeljati v tržaško bolničko.

Brezposelnost v Idriji. Gospodarsko propadanje Idrije se kaže najbolj v tem, da je danes v mestu nad 400 naših mož in mladičev brez dela in zasilka. V taki bedi ni bilo idrijsko mesto še nikoli prej.

Protesti proti omejitvi nepremične lastnine. Tržaški slovenski poslanec dr. Wilfan je skupno z nemškimi poslanci posredoval v Rimu radi omejitve nepremične lastnine pri ministru za notranje zadeve Federzoniju. Oglasil se je skupno z dr. Besednjakom, tudi pri pravosodnem ministru Ovigliu, pri načnem ministru Caastiu in pri državnem podtajniku Clericu. Gospodje so seveda dali dolne posloge s sonom in slamo. Škoda znača 12 do 15,000 Din. — Naslednjega dne je požar do tal uničil leseno, s slamo krito bajto košarje Simona Lipnika v Orčevi vasi in mu napravil 25,000 Din škodo. Domadi so se vrnili s polja še potem, ko je bilo že prepozno.

Radi bede v smrt. V Selnicib ob Dravi se je dne 10. avg. ponodi v mrtvjačni pokopališču obesil 75-letni vdovec Jernej Peršek, brez imeti v sorodnikov. Starška je pogurala v smrt neznosna beda.

Pokušen samonor. Anton Ižane, hlapec pri peku Kavčiču v Ljubljani, je v samomornilnem namanu izplil steklenico jodeve koline. Prepeljali so ga še pravčano v bolnico, kjer so mu tako kaj izprali želodec.

Strakoščurje s točo na Ptujskem polju. — Iz Maribora smo prejeli naslednje poročilo o neurju s točo: Dne 14. avg. popoldne so se nad Ptujskim poljem nenašli sgrnili šrni obliki, iz katerej se je vili strahovita ploha z gosto točo, ki je ljudje ne pomnijo. Kmalu je bila vse ravan od Pragerskega do Hajdina podolna belema snegljučemu polju. V njej minutah je nevihta s točo uničila vse pridelke po njivah. Od korne se ostala le še steba, nujne zajo, ki je glavni jesenski pridelek v teh krajih, so kot pokolenje. Hughes je obvestil sekretarijate, da Združeno države nimajo kaj iskati na zboru.

Groza toča z viharjem v novomeškem okraju. Dne 2. avgusta ob pol 6. zvečer je prihrušil vihar s silno točo iz Trebelnegra preko Strauberka-Sela na Srednje in Dolenje Grčevje. Herinjo vas na Toplice, Češnjic itd. ter je prizadel sploh cel občini St. Peter pri Novem mestu milijonsko škoko. Vihar je podrl 12 kozelcev z litom vred, poruhal mnogo sadnega dreva in uničil poleg vino-gradov v izmeri 170 ha tudi 146

COOLIDGE SO BILE DOBRO ZNANE OLJNE KUPOLJE.

(Nadaljevanje s preve strani.)

vuga kabinet je nadalje v službi, dokler ga ni javno imenoval prislilo k temu, da je odšel Denbyja in Daughertyja iz vla- vega službi.

"Ta mitično močni in moldeči človek ni viden, niti ne slišal ničesar," je rekel Wheeler. "Ta mitično močni, veliki in moldeči moč je kot podpredsednik in po- zneje kot najvišji uradnik Zdrženih držav dopustil, da so se go- dile vse tiste reči, ne da bi mignil z maxinem.

In niti potem, ko so bili škan- dalni vladne korupcije javno razkriti in razgaljeni, ni ta mitični in moldeči človek niti z eno besedico odsodil zločinov ali zločincov. Nasprotno. Še priklopil se je tistim, ki so se jezikli nad senatom zastranega, ker je razgalil ne- čedne čine njegovega kabineta."

Senator Wheeler je rekel, da ni mogel v celi politični sagovorni najti gnilje in bolj propagade administracije, kateri je bila re- publikanska v zadnjih treh letih. Nobena ni še tako strašno gazila in teptala pravice ameriškega naroda.

Kakov je rekel senator, niso bili krvlji sodno preganjani in tu- di ne bodo, dokler ostane 'Daughertyjev duh' na pravosodnem de- partmantu. Coolidge ni odstavil Daughertyjevih nastavljencev, in dan ima predsednik vso tisto po- licijo pravosodnega departmanta

na razpolago, ni doslej še odredil neodvisne predstave.

"Ravno nasprotno," je vskliknil montanski senator. "Makine- rija tajne policije je poiskušala ovirati in če mogoče tudi izčisti- vsko preiskavo. Pisarna tistih senatorjev, ki so imeli tolike po- sume, da so temu ugavarjali, so bile vlovljene, in za petami so jim bili tajni policeji, da so pazili na vsako nujno stopnjo."

"Moj dom so podnevi in pon- ūi stražili tajni policeji pravosod- nega departmента, vsaka oseba, s katero sem govoril, vsaka kret- nja, ki sem jo naredil, je bila na- znanjena v glavnem stanu Burn- sovih ljudi in republikanskemu narodnemu odboru. Ta narodni odbor, čigar tajnik je bil neki Lockwood, je postal v sporazumu s pravosodnim departmantom v Montane odpolance z naročilom, da more najti nekaj proti sena- torju Walshu in meni."

"Ali so bili vse te reči zman- mitično močnemu, korajnemu, moldečemu in čuječemu človeku, ki je zasedel predsedniški stol kot načelnik izvrševalnega de- partmента vlaževe? Seve so mu bili. Saj je bila njegova organizacija, ki je počenjala vse te reči."

"To je bila tista organizacija, ki ga sedaj podpira v kampanji, in niti ena besedica kakega ugo- vora ni splozela z ustren moč, ki vas prosi sedaj, da ga s svojimi glasovi obdržite v Beli hiši."

Delavski list je sila, s katero računa vaš nasprotnik.

St. Thomas, Virgin Islands, 2. sept. — Najmanj 80 oseb je iz- gubilo življenje, na stotine je ra- njenih in mnogo je porušenih v silnem viharju, ki je divjal na Deviških otokih 28. avgusta.

Anatole France je slabš.

Pariz, 2. sept. — Zdravnik,

ki ima v oskrbi avtorja Anatola France, javlja v snočnem bule- tinu, da se mu stanje poslabšalo. Slavni pisatelj je že 14 dni v pos- telji na svojem domu v Touraine.

ZA SLABO PREBAVO

pomanjkanje teka ter spredno občebje, vzame.

SEVERA'S BALZOL.

Splečna tonika za meščke in ženske.

Pomaga naravi s tem da ža- lodec in jetra bodo prileči s svojim normalnim poslovjanjem in prebava bo zoper pa- stala redna.

Cena 50 in 80 centov.

Vprašajte svojega lekarja.

ZEPNI MODEL, KALIBER 22 IMPOR- TIRANA AUTOMATIČNA PIŠTOLE

SVETOVNE SLAVNE EVROPEJSKE IN AMERI- KANSKE AUTOMATIČNE PIŠTOLE IN REVOL- VERJI PO NAJNIZJIH UVOZNIŠKIH CENAH!

POZOR! Opremljeno vse na izredno poučne v importiranih orodjih.

MAUSERJEVE REPETITKE—KOMBINIRANE PIŠTOLE IN PIŠTOLE

Ofridki modeli: 6½ palcev dolgi z 10 streli.

DALJAVA 1.000 JARDOV

Vojnična, stražnična in lovna orodja

Pištolje kopite uporabljiva

poti tudi (pištole).

Milejški pištolje

korajni in stražni

Razprave o pravilih S. N. P. J.

Chicago, Ill. — Ker je zopet namanjena razprava glede pravil S. N. P. J. se opravičujem do razprave, ker se še vedno zavadem, da je potrebno čimveč našetov, če hočemo imeti kaj sprejemnega v bodočih pravilih.

Predlagam članstvu S. N. P. J. radi sledenih točk: Razredi, stran 65, točka 1, določa, da ima S. N. P. J. sedaj pet bolniških razredov, in sicer od enega do pet dolarjev dnevnih bolniških podpor. O tem ne bom veliko razpravljal, pač pa povem, da zagovarjam tri razrede, to je za en, dva in tri dolarje dnevnih bolniških podpor. Te tri razrede sem zagovarjal pred zadnjo konvencijo in še danes stojim na zagovoru teh treh razredov. Člani, ki so pristopili v jednoto potom združenja, pa naj ostanejo zavarovani za isto mesto kakor so sedaj. Ce se združenje izvrši, je edino, da ostane v eni skupini bolj blagajni. Člani pristopijo v jednoto, ki se polakomijo za veliko podporo. Potem, ko je sklad izprazen, da si morajo plačati le tisti člani, ki so v njem zavarovani, pride radi teža med člani do oporekanja. Vsih sklad je izčrpan, plačajte, veja za vsakega, pa naj bo še boljši član.

Suspensija na strani 85, točka 1. je večna; ki imam skušnje kot večna tajnica, zelo napovedan in za jednoto po mojem preprijanju škodljiva.

Razlogi: — V omenjeni točki se glasi: Član, ki ne plača svojega asesmenta najkasneje 25. v mesecu od osme ure žeče, je suspendiran do 25. v dotednem mesecu pa dokler ni poravnana asesment. Iz skušenj zapišem takole: Mož in žena nista plačala dva meseca svojega asesmenta. Mislim, da baje pustiti jednoto, medtem časom je pa žena zbolela in mož je prišel zopet plačat zaostali asesment in zahteval bolniško nakazico, rekoč: "Moja žena je bolna in želi dobiti podporo, in sicer tem dnevom, ki se je priglasila in plačala zaostali asesment." — John Golob.

Razprave o iniciativi društva št. 10.

Rock Springs, Wyo. — V razsodbo in pojasnilo članstvu S. N. P. J. — Član sem društva "Trdnjava", št. 10 že dolgo časa ter bivam ravno v osredju društvenega poslovanja, pa za iniciativi nem vedel prej, da sem videl v Prosjeti. Seveda radi mene se vse to lahko godi, a v nadalje naj pa pazim, da se sej bolj točno vdelčim. Skoraj pa vsem, da večina navzočnega članstva na dotedni seji ni vedelo, kaj ima tisti iniciativni predlog opraviti s članstvom SNPJ. Da bode članstvo bolj na jasneh, moram povedati, gre edino radi ene osebe. In radi ene osebe pa vendar ni stvarno, da bi se 50 tisoč članstva podalo v neprilike, katere nam pretijo občasno stavke. Rad pripoznam, da dotedna oseba je bila tako dober agitator v zadnjem kontekstu za SNPJ, ali s tem pa vse eno še ni rečeno, da bi se moglo staviti taki iniciativni predlog ter celo društvo postavljati kot da ne poznamo današnjega sistema, kar se tiče oborožene sile. Gotovo se bode ta situacija prav hitro izpremenila in še vesel bo, da se to zgodilo, saj je vendar na zadnji konvenciji sam volil zato, kar je. Za časa svetovne vojne je bilo veliko članov siloma pozvanih pod zastavo, da nosijo orožje. (Jaz sam sem bil eden tistih.) Rad bi vedel, koliko društev je tisti čas stavilo enake predloge? In takrat je bil pa položaj vsekakor kritičen za jednoto, ako bi pa le mogoče država pričela kaj brskati. Veliko ljudi bi nikakor ne vzelito službe "policeja" ker se jim delo nevarno. In tudi je nevarno, ako človek to dobro pomisli. Zakaj bi si torej nalagali kake stvari, ki niso v korist jednote. Nikdo pa ne sme misliti, da so to kake privatne intrige. Jaz sem napisal teh par vrstic le v pojasnilo, in članstvo naj pa naredi kakor hoče. Kakor bo izvolilo, tako bo imelo. (To je šele, ako bo predlog dobil zadostno večino.) — John Golob.

S polja vede.

Kaj je elektrika?

(Nadaljevanje.)

V začetku tega stoletja smo že govorili o stoletju elektrike, čeprav je bilo takrat še malo reči, da smo jih vedeli o tej sili. Električni tok je zvonil na hišni zvonec, razsvetljeval stanovanja in že vozil vlake, ampak še nihče ni vedel, kaj je električni tok. Nekateri so se udajali najlaže zapopadeni misli, da je električni tok neka tekočina, ki se pretaka po bakrenih žicah kakor teče voda po ceveh. Zdaj smo pričeli misliti, da je električni tok neznanško hitro premikanje elektronov od atoma do atoma v žici ali kjerkoli že gre električni tok.

Skrnjamo zapopasti nov princip razlaganja o električnem toku in dogmati koliko stikov ima z različni električnimi pojavi, ki jih neprestano vidimo na svetu. Atom snovi je sestavljen od skupine pozitivnih elektronov ali pa ima v sebi negativno*) elektriko. Do gotove meje nas to vsekakor pouči, kaj je elektrika in kako je v sorodstvu s snovjo, ampak zapušča nam še velike dvome o pravi resničnosti. Elektrika kot snov je atomična v sestavi, njenja skupina je sestavljena iz enot dolochenje in stalne količine. Zatrjeno je bilo, da sta dve elektriki, pozitivna in negativna, ampak to je nekaj tako dvoumnega in zapušča težave do daljnega razglabljanja, da se bo treba najbrž še precej baviti s stvarjo v bodočnosti.

Kaj je električni tok? Odkritje dveh vrst elektrike je vsekakor omogočilo, da ložje razumemo, kako se vrši električni pojav. Zunanji električni stoma lahko potujejo od atoma do atoma in to v velikem številu, kar pomeni električni tok. Z drugimi besedami vedemo, mi verujemo, da je električni tok elektronov.

—*) Besedi negativna in pozitivna elektrika sta še od takrat, ko smo smatrali elektriko za tekočino. Telo, ki je bilo preobloženo z elektriko, je manjšo električno silo pa je imelo negativno elektriko. Telo s pozitivno elektriko je zdaj tisto, v katerega atomi prevladuje pozitivna elektrika in ima manj potrebnega števila elektronov. Negativno elektrificirano telo ima v sebi več kot normalno število elektronov.

Prvotna oblika električne baterije je sestojala iz cinkove in bakrene plošče v kemični tekočini. Davno prej kot je bilo kaj znanega o elektronih, so vedeli, kaj se poležita skupaj baker in cink, povzročita lahek električni tok. Kaj to pomeni, vemo. Cink je kovina atomov, katerih elektroni so posebno urejeni v eni meri. Zajak so tako zloženi, ne vemo, ampak to dejstvo je podlaga enostavnim električnim baterijam. Elektroni z atomov v cinku odhajajo k atomom bakra in njih prehod je tok. Vsak atom odda elektron sosednjemu atomu. Dalje so dognali, kaj se zložita cinkova in bakrena ploščica v pripravljene kemikalije, katerih polagoma razlapajo cink in da se kovini spojita od zunaj z bakreno žico, te tok toliko močnejši. Tok elektronov je toliko jačji. Vzrok je, ker atomi cinka, ki jih raztopi kemična tekočina, so naravnost privlačni do bližnjega bakra in jih toliko več zapusti cinkovo ploščo ter preskoči na bakreno.

Take baterije zdaj izdelujejo s ploščicami cinka in oglja, ki sta v posodi s salmonjakom, kemično tekočino, ampak tvorba je ravno ista. Tok električne je tok elektronov, čeprav moramo ponoviti, da se ne pretakajo kakor telesa, kakor molekuli v vodi. Vrki se približno tako kot delajo otroci ko se igrajo z opeko. Opeko postavijo povrsti drugo za drugo, pahejo prvo, da podere drugo, druga tratejo in tako vse. Tak to se vrati na celi črti, ampak vsaka opeka se premakne samo za kratko razdaljo. Tako se elektron premakne samo do bližnjega atoma, kateri pošlje drugi elektron do tretjega atoma itd. Samo to je pri električki, da je gibanje elektronov od atoma do atoma tako neznanško hitro, da je skoraj nemogoče zapasti. Saj smo že slišali, kako hitro potujejo elektroni.

Ampak kako je mogoče, da ti neznanški elektroni, ki so tako mali, da jih ni mogoče videti niti z drobnogledom, povzročijo toliko silo, da zvoni zvonec. Aparate, ki s pomočjo elektronov to povzročajo ter oddajajo od sebe gorkoto in luč, brem skušal opisati pozneje. Bolj nas zanimajo principi, kateri pa so jasni. Medtem ko se cink razkraja in odbija od sebe elektrone, je baker prav tako zanje dovezten. Elektroni na ta način potujejo skoraj na vsako kovino, ampak baker je eden najboljših privabljalcov zanje. Tako podaljšamo žico, ki veže cink in baker (ali ogljik) do vhodnih vrat in zvonec, da sta oba spojeni z dotedno žico, katera kroži od cinka skozi napravo pri vratnem gumbru in pri zvonceu nazaj k bateriji k ploščici bakra. Žica je pretrgana pri napravi, kjer je gumb in ko zanj pritisnemo se konec žice spojita in tako sta žico zopet spojeni obe ploščici v bateriji, kar povzroči kroženje električnega toka. Moč, ki jo priznava ta kroženje, je potem uporabljana pri zvonceu.

Baker je dober odvodnik elektrike, šestkrat tako dober kot železo, in zato ga uporabljajo pri električni industriji. Nekatere tavarine se pa ravnotako zoperstavljajo električnemu toku in so zanj nedovzetne kakor je baker dovezten. Te imenujemo izolatorje, ker zabranjuje, da se električni tok ne more pretakati po njih. Njih atomi niso dovezni za prehajanje elektronov. Steklo, vulkanic, porcelan in slika so doobi izolatorji.

Za kaj služi dinamo stroj? Baterija je boba in tudi več skupaj jih ne proizvira toliko elektrike, kolikor je potreben v moderni industriji. Ko nevidni elektroni potujejo po žici, da producirajo, kar imenujemo magnetično polje okoli žice, povzročajo nemir v obkrožajočem ozračju, to je, da se elektrika izgublja tudi v zraku, ki obdaja žico. Da povzročimo gibanje elektronov v veliki meri, se poslužujemo dinamo stroja, kot je določil profesor Soddy, da ga imenujemo sesalko za elektrone. Pri tem ne moremo prav globoko razglabljati, samo lahko rečemo, da je tu velik zvitek bakrene žice vrten z veliko negativno okoli močnega magneta. To je najpotrebenija sestava dinamo stroja, kateri proizvira močan električni tok. Kmalu bomo spoznali, kako se magnetizem razlikuje od elektrike. Okoli magnetičnih drogov je vse oblikije v nemiru radi odhajanja elektronov, kateri preskočijo na baker, ako je v bližini. Radi hitrega vrtenja zvitka (spule) bakrene žice v bližini, nastane kmalu napetost na zunanjih stonih žice, ki je v bližini magnetičnega polja in se v

trenutku tudi pričnejo gibati elektroni na bakru v isti smeri. Vrki se skoraj enaki proces kaže pri bateriji, ampak ravno v obratni meri, ker električni tok v tem slučaju gre preč do bakrenih žic.

(Konec prihodnje sredo.)

OGRSKO POSOJILLO IMA SMOLO.

New York, N. Y. (Fed. Press.)

Ogrsko posojilo \$7,000,000 v Ameriki najbrž pada v vodo. Investorji ga slabo podpisujejo. Delavski listi v nemškem in madžarskem jeziku so posvarili svoje čitatelje, naj ne dajo nititi centa. Ameriška publike je tudi obveščena, da je posojilo slaba investicija.

Obregonova zadnja poslanica.

Mexico City, 2. sept. — Predsednik Obregon je sčetni predčital svojo zadnjo poslanico v mehiškem kongresu. Dne 1. decembra l. l. odstopi svoje predsedniško mesto novemu predsedniku Calleau. Obregon je dejal v poslanici, da se Mehika dviga iz svoje mravnih dober. V dveh letih bo lahko balancirala budget, če bo nova vlada dobro gospodarila. Njegova administracija je reducirala armade in obdržala le 12,000 izvezbanih vojakov, ki več zasedajo kakor 150,000 slabo opremljenih mož.

Išče se Atilov grob. — V Donatu pri Senteju na Madžarskem se zadnji čas vrše veliki arheološki izkopavanja. Starinoslovci so odkrili že nad tisoč hunskega grobov in se nadejajo, da prej ali sicer odkrijejo tudi gomilo hunskega kralja Atile.

RAD BI LEVDEL,

kje se nahaja Vincent Podobnik. Cenjene rojake Širok Amerike prosim, če kdaj se za njegov način, da mi ga naznamo na moj naslov. Ako pa sam čita te vrstice, ga prosim, da se mi nemudoma prijavil. Poročati mi imam več zveznih stvari. Rojakom se že v naprek zahvalim za to uslužbo. Moj naslov je: Mike Ferlin, P. O. Box 327, St. Michael, Pa. (Cambria Co.) (Adv.)

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 40 akrov farma na Wardlu, Wis., prav blizu sirarne in ſole. Za ceno in druga podrobnejša pojasnila pišite lastniku, ali pridite osebno na naslov: Louis Lousha, 1928 W. 22nd St., Chicago, Ill. (Adv.)

DA SKUHAS DOBRO PI- VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

imamo v zalogi slad, kmetij, sladkor in vse druge potrebujočine. Poskusite in se prepričajte, da je doma prava, kuhani vedno na najboljši in najcenejši.

Grocerijam, sladčičarjem in v proizvodnji zeleninamo damo primeren posup pri vseh narodilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Potniki v stari kraj in emigrantje

starega kraja potujte preko

EMIL KISS BANKIRJA

123—2nd Ave., New York

Denarne poslovnosti — Dol-

larji — Dinarji.

Hranilni oddelki.

Javni notarski urad.

Pišite za informacije.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila

1904.

Podpora Jednota

Inkorp. 17. junija 1907.

v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVLJALNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calcar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. T., Box 103, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Bias Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zaveršnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zeleznikar, Box 276, Barberon, Ohio, Fred A. Vider, 2405 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill., John Terrell, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Bias Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.

Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad.

Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somak, 5517 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Aloj, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Oran, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Joe Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VNA GOVORNICA.

novi članov S. N. P. J.
in čitateljev Prosvete.

Chicago—Clarendon Hills. — Ankaz, ki je spisal članek "Dejstva ne pa sveto pismo" dne 7. avgusta 1924 v "Glasu Naroda", spisal je članek, da ohrani teorijo, da tisti največji slepec, ki je videti.

"New Century Dictionary" razbesedilo dejstvo (fakt):

1) Nekaj izvršenega; dejanje;

2) Resnično

je stvari, ki se loči od verske

lage; 3.) v zakonu aktualni ali

redeni fizični ali umski dogo-

ali bitnost, ki se loči od legal-

ne prizadevanja ali posledice.

Cochran leksikon o zakonu

lega besedo dejstvo:

"Dejstvo je izvršena stvar ali

postoji. Ako je bila katera stvar

ali je postoji, je to dej-

na porote. Kaj so pravice in ob-

nosti strank, ako so dej-

na dokazana, je stvar postave

sodišče".

Daj citatelji vedo, kaj je in

ni dejstvo in zato lahko pri-

časnu pescu članka "Dejstva

ne pa sveto pismo", da prečita

enkrat moj dopis, ki je bil pri-

ten v "Prosveti" 30. julija 1924,

se bo prav zanesljivo prepri-

čil, da so v tem članku navedena

na dejstva.

Prav dobro znano je dejstvo, a

se tse štiri slovenske podpor-

organizacije združijo s Slovens-

ko narodno podporno jednoto,

bo na leto prihrenjenih več ko

1000,00 in da "Glas Naroda"

bo več oficijelno glasilo J. S.

J. in če bo združitev uspešna,

"Glas Naroda" izgubi na na-

zini ekrog \$12,000, kar pojas-

je enega glavnih vzrokov, za-

"Glas Naroda" nasprotuje

rujenju.

Dejstvo je, da miljone ljudi še

jame v sv. pismo, ki ga niso

čitali. Ravn tako je dej-

na, da sv. pismo ni božja beseda,

ampak človekova. Ker če bi

bili tak, bi bili vsi ljudje ra-

kapitalistov, skebov, duhov-

parizotov in tiranov obsoje-

v pekel. Sv. pismo uči zelo ne-

veke nauke, ampak lastniki

Glasa Naroda" bi radi videli,

se spolnjuje do besede. In ta-

mali, da je to vzrok, da

Glas Naroda" rad podpira ideje

principe, ki so v korist Wall

street. Ta dejstva so bila jasno

vedana v mojem dopisu dne 30.

Čitatelji so v tem slučaju porot-

ili, se sodnik, in imajo pravico

čak samo na resnico, na nič druga-

ga kot na resnico iz vaših ust.

Torej povejte resnico! — Richard

Zavrtnik.

Chicago, Ill. — (Komunisti.)

— Vedno sem imel prepričanje, da

vse organizacije ali stranke, ki

služijo delavskim interesom za iz-

boljševjanje političnih in ekonomi-

skih razmer v obči, so nam delav-

cem dobrodoše; če se mogoče ne

strinjam z njihovim celotnim

programom, ker ni tak kot bi si

ga posamezni ali skupina želeli,

pustimo jih naj gredo svojo pot,

mi pa obrnimo pozornost tja, ker

je potreba. Medsebojnih delavskih

bojev nisem in ne morem odobri-

ati, ako hočem ostati zvest delav-

skemu razredu. Tudi komuni-

ste sem ob več prilikah zagovarjal,

ker menil sem, da se njihovo po-

četje preveč kritizira in da kritika

ni utemeljena, ker se vendar

tudi on, kot socialist, borijo pro-

ti sedanjemu obstoječemu sistemu.

Toda sami so me prepričali,

da niso tisto, za kar sem jih sma-

ral, in da služijo prej kapitalizmu

pot, kot pa delavskemu razredu.

V nedeljo dne 24. avgusta so

sklicali arbo-hrvaški sodruži,

člani socialističnega kluba št. 20,

shod, v svrhu agitacije za volitve,

ki se vrši to jesen. Shod je bil

sklican ob 2:30 popoldne, ki se je

pa pričel 40 minut pozneje. Ob

otvoriti shoda ni bila kaj posebne

uddeležba, kar je pri naših roj-

kih je že navadi, da so raji bolj

pozni kot pa zgodni. Ker sem ne-

kačči, da bodo gotovo tudi ko-

munisti posetili ta shod in ker se

o njih slišijo razne govorice ter

sodbe, sem se hotel prepričati, če

imajo te govorice kaj podlage,

ter sem se tudi sam udeležil shoda.

Sem kot "Tomaž", da bolj

težko verjamem drugim, če se sam

ne prepričam.

Tajnik socialističnega klubu

je predsednik shoda je kot prve-

ga govornika predstavil sodruga

Stojanovič. Sodrug Stojanovič je

mogoče kakšne zaveznike v vr-

stah Slovenske narodne podporne jednote, ki bodo pričeli s svojimi napadi odznotraj Slovenske narodne podporno jednote, ako so definicija svobodne misli, kot je bila definirana v "Glasu Naroda" javno ne ovrlje in dokaže, da je napačna. Napad bi bil izvršen na "Prosveto", da mora prineseti vsako gradivo, ki se nanaša na vero, delavstvo in politiko. Tako so sanjali sovražniki svobodne misli, napredka delavstva in Slovenske narodne podporno jednote, da uničijo z boji odznotraj "Prosveto" in Slovensko narodno podporno jednoto.

Ako pogledamo v zgodovino ameriškega delavskega gibanja, tedaj se lahko prepričamo, da so taki načrti mogoči. V knjigi "The Worker in Modern Economic Society" (Delavec v moderni gospodarski družbi), ki sta jo pisala Hitchcock in Atkins, najdemo na strani 631 v poglavju IV — "The use of spies and under-cover men" (Uporaba vuhonov in pritajencev) pojasnilo: "Neki tovarnar, ki je izdeloval obliko, je plačal, preden je podpisal pogodbo z unijo, \$125,000.00 honorarja na leto neki detektivski agenciji. Neka detektivska agencija je plačala v letu 1918 \$255,000.00 dohodnjinske davka. V januarju leta 1918 je bilo odkritih deset delavskih odborov v Akronu, Ohio, včetvati predsednika ali blagajnika Mestne centralne delavsko unije (tako se imenovala akronška lokalna delavska centralna organizacija), ali ki je bil kandidat v mestni svet, da so prejemali plače od "Corporation Auxiliaries, Cleveland office", na ta način, da so nekateri podpisali izpovedi, katere je od njih dobila posebno unija strojnikov."

Gospod pise mora biti velik grečnik, kajti jaz ga nisem podvrgel niti prvi preizkušnji, pa je že izpovedal svoje slabe name. Ne pozabimo, da sta Leopold in Loeb izpovedala, ko sta bila podvržena tretji preizkušnji, najmanj skozi tretes ur, in tako se bo tudi takoj izvedel resnica.

In zdaj si oglejmo, zakaj je bila svobodna misel napačno razlagana v "Glasu Naroda"? Ali mogoče samo zaradi poškodenja po denarju? Ali zaradi tega, ker mislijo pri tem listu tak, kot je navdihnil v Wall Street? Ali zaradi tega, ker je bila mišljena v Wall Street? Ali mogoče v interesu rimsko-katoliške cerkve? Ali bi pisec red postal drugi Kazimir?

Povejte na prave vzroke, zakaj je bila svobodna misel napačno razlagana v "Glasu Naroda"? Ali mogoče samo zaradi poškodenja po denarju? Ali zaradi tega, ker mislijo pri tem listu tak, kot je navdihnil v Wall Street? Ali mogoče v interesu rimsko-katoliške cerkve? Ali mogoče delajo zaston?

Slovenska javnost v Ameriki čaka samo na resnico, na nič drugačega kot na resnico iz vaših ust. Torej povejte resnico! — Richard Zavrtnik.

Chicago, Ill. — (Komunisti.) — Vedno sem imel prepričanje, da vse organizacije ali stranke, ki služijo delavskim interesom za izboljševanje političnih in ekonomi-

skih razmer v obči, so nam delav-

cem dobrodoše; če se mogoče ne

strinjam z njihovim celotnim programom, ker ni tak kot bi si ga posamezni ali skupina želeli, pustimo jih naj gredo svojo pot, mi pa obrnimo pozornost tja, ker je potreba. Medsebojnih delavskih bojev nisem in ne morem odobri-

ati, ako hočem ostati zvest delav-

skemu razredu. Tudi komuni-

ste sem ob več prilikah zagovarjal,

ker menil sem, da se njihovo po-

četje preveč kritizira in da kritika

ni utemeljena, ker se vendar tudi on, kot socialist, borijo pro-

ti sedanjemu obstoječemu sistemu.

Toda sami so me prepričali,

da niso tisto, za kar sem jih sma-

ral, in da služijo delavskemu razredu. Komunisti; ne vem če so vsi taki (tisti) zakaj niste zabranili Ameriki vstopa v vojno ali napravi re... vo... lu... cijo. Če hočete spoznati ameriški narod do dobra, go ahead, socialisti nismo še slepi, marveč vidimo položaj skoz dostojen, kar znači, da je intelligent. Nekaj je v resnici. Clevek, ki kaj drži na svojo osebnost ali ugled stranke, ki jo zastopa, bo za vsake obdobje, na javnem shodu izrečeno napram osebam ali nasprotnim stranki, podprtih z dokazi vsaj delno, kar sem pričakovale da boste storili tudi tudi vi, toda to se ni zgodilo. Dokler ne prinesete dokazov za svoje trditve, vas smatram za čisto nazadnega obrekovalca brez časti. Jez bi bil to zahteval na shodu, če je bil le prišel do besede, kar ste pa vi in vaši pristaši preprečili.

Prek koncu govora omenjenega sodruga, se je pričela dvorana polniti tako, da so bili vsi stoli zasedeni še prej, ko je govor končal. Ob vratih se vstavlja delavšček, kateri opozarja govornika za nekaj minut, (če je bil Hrvat ali Srb, nevem), kmalu se pa prične obnašati kakor navadni "klovni" in izvija govornika. Dolgo časa se ni nihče zmenil za njegovo obnašanje, zakaj ne, saj sem že pozneje spomnil, da najbrže zato, ker je bila večina komunistov na shodu in ker je bil dotični njihov kolega. Končno je le pričelo presegati nekemu možu, vstane, prosil za besedo ter reče tole: Jaz ne spadam ne k taki, ne taki politični stranki, rečem pa, da je zelo nizkotno od ljudi, ki so

NACIONNA NAZMANILA

S. N. P. J.

NAZMANILO V POJAS NILO!

Kot vam je znano, je gl. izvrševalni odbor razpisal izredni asesment po bolniški sklad v razred dnevnih bolniških podpor po mesecu do preklica. Imenitost se je izčrpala tudi sklad dnevnih bolniških podpor ter sleditega gl. izvrševalni odbor moran je razpisati izredni asesment v razred \$4 dnevnih bolniških podpor in sicer po \$1.00 mesecno preklica. S sprejetjem inicijativ državnega štev. 333 se mora bolniški razred sam vzdrževati, in če je primanjkljaj v katoliški razredu, se razpiše izredni asesment. Izredni asesment po mesecu v razred \$4 dnevnih bolniških podpor se začne od 1. junija t. l. Izredni asesment za mesec \$5 dnevnih bolniških podpor pa od 1. junija t. l. Ciljni, ki je smislen zavarovalnilno v bolniški sklad, morajo to naznamiti eni izmed mesec naprej in znati stopi v veljavno še le drugi mesec; za tekom meseca pa morajo plačati izredni asesment.

Matthew J. Turk,
gl. tajnik SNPJ.

SPREMENBE

načrtnih društvenih meseca julija 1924.

št. 1. Crtan: Agnes Kukman, c. 57065.
št. 2. Umrla: Theresa Vogrinec, c. 57285.
št. 3. Novopristopil: Tomo Cleak, c. 57223.
št. 5. Crtan: zopet sprejeti: Anton Kralik, c. 51356; Mati Ježevič, c. 57289; Aloja Boček, c. 36728; Frank Šmid, c. 52928; Crtan: John Kralik, c. 5476; John Sklambra, c. 17722; John Fristov, c. 5192; Novopristopil: Joseph Fleisman, c. 57223.
št. 7. Odstopil: Josip Begovic, c. 57223; Novopristopila: Rose Prznič, c. 57223.
št. 8. Crtan: Joe Tratari, c. 50480; Novopristopil: Anton Rebec, c. 57240; Emil Barešič, c. 57240.

št. 9. Novopristopil: Anton Poček, c. 57241.

št. 10. Crtan: Valentina Petičnik, c. 57242.

št. 11. Novopristopil: Peter Plešek, c. 57243.

št. 12. Novopristopila: Mary Chušek, c. 57243.

št. 13. Novopristopila: Josipina Štrukelj, c. 57244.

št. 14. Crtan: Joseph Garbar, c. 57245; Charles Kavčnik, c. 57245; Frank Meseč, c. 57246; Susan, c. 57247.

št. 16. Crtani zopet sprejeti: M. J. D. Špenjak, c. 46630; Barbara Špenjak, c. 35864; Geo Špenjak, c. 53357; J. Fon, c. 54646; J. Kremec, c. 53357; B. Teršinac, c. 46621; L. Koblaž, c. 5618; Nick Mutzkeff, c. 57240.

št. 17. Crtan: Frank Šerec, c. 57240; Jacob Tomalič, c. 57251; John A. Hiebšar, c. 57251.

št. 19. Umrl: Joe Anzelin, c. 5449.

št. 21. Novopristopili: Adolf Adamčič, c. 57252; Peter Ohiček, c. 57252.

št. 22. Crtan: Luka Laboda, c. 57253.

št. 25. Umrl: Angelo Juretič, c. 57254.

št. 26. Novopristopili: Milan Baršić, c. 57255; Katie Bergant, c. 57255.

št. 29. Crtan: Anton Stuzen, c. 57256.

št. 31. Novopristopil: Peter Blažek, c. 57256.

št. 38. Crtan: Karl Tuken, c. 57256.

št. 39. Crtan: John Polajnar, c. 57256.

št. 41. Crtan: Frank Iza, c. 51015.

št. 42. Novopristopili: Mildred Skubie, c. 57257.

št. 45. Crtan: Martin Savov, c. 57257.

št. 50. Novopristopili: Anne Sašek, c. 57257; Jakob Kranjc, c. 57257.

št. 51. Crtan: Regina Škerl, c. 57257; John Kralik, c. 37736; John Kralik, c. 57257.

št. 52. Novopristopili: John Čončik, c. 57257.

št. 53. Novopristopili: Joseph Arap, c. 57257.

št. 54. Novopristopili: John Dun, c. 57257.

št. 55. Novopristopila: Katarina Antons, c. 57257.

št. 56. Novopristopili: Frank Hofer, c. 57257.

št. 57. Novopristopili: Rose Fašek, c. 57257.

št. 58. Crtan: Joseph Zajc, c. 57257.

št. 59. Novopristopili: Martin Ugrin, c. 57257.

št. 60. Crtan: Ignac Vahovec, c. 57257.

št. 62. Novopristopili: Angela Bošnjak, c. 57257; Elizabeth Krčar, c. 57257.

št. 63. Novopristopili: Ante Maček, c. 57257; Ernestina K. Obolt, c. 57257.

št. 64. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 65. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 66. Novopristopili: Walter Ivoreš, c. 57257.

št. 67. Novopristopili: Rose Fašek, c. 57257.

št. 68. Crtan: Josip Zajc, c. 57257.

št. 69. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 70. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 71. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 72. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 73. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 74. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 75. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 76. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 77. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 78. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 79. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 80. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 81. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 82. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 83. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 84. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 85. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 86. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 87. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 88. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 89. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 90. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 91. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 92. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 93. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 94. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 95. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 96. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 97. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 98. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 99. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 100. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 101. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 102. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 103. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 104. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 105. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 106. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 107. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 108. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 109. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 110. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 111. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 112. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 113. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 114. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 115. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 116. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 117. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 118. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 119. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 120. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 121. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 122. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 123. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 124. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 125. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 126. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257; Peter J. Turk, c. 57257.

št. 127. Novopristopili: John Valenčič, c. 57257;

SEJE IN SHODI.

Milwaukee, Wis. — Društvo "Slovenske narodne podporne jednotne apelira na člane in članice, da se bolj udeležujejo drušvenih sej, posebno sedaj, ko bomo obhajali dvajsetletnico društvenega obstanka, in sicer 9. novembra t. l. Torej ne pozabite, da so društvene seje vsako prvo nedeljo v mesecu, in sicer ob devetih dopoldne v So. Side Turn dvorani, spodnjih prostorij. — F. Perko.

Girard, Ohio. — Vsem članom društva "Ljubljana", št. 49 SNP, nati, njanu, da imamo večjo vlogo, da izvršiti na prihodnosti mesečnih sej. Rešili imamo točko glede povišanja najemnine za prostor, kjer se vršijo društvene seje. Apeliram na vse člane, udeležite se polnočestilno. Dolžnost je na nas vseh, da tem sklepamo. Najemnina je zoper povišana, torej na seji dne 7. septembra se bo to zaključilo. V slučaju, da bi potem kateremu članu ne bilo po volji, naj sam sebi pripis. Na izvanzredni seji z dne 11. avgusta je bilo zaključeno, da vsak, kdo se ne udeleži pogreba pokojnega brata V. Pirca, prispeva \$2 v blagajno.

Pričakujem velike udeležbe redne seje dne 7. septembra vas pozdravljam do svidenja! — Tajnik.

Blaine, Ohio. — Društvo "Zdržitev", št. 333 naznana vsem članom in članicam naše številke, da ne bomo nič več imeli mesečnih sej na tem mestu kot dosedaj. Mesečna seja dne 14. septembra se bo vrnila že v uniju dvorani na 33 stop. Vsak na si zapomni, da ne bo moge potem kdo govoril, da nisem dal nikomur nič vedel.

Še nekaj prosim nekatere člane, da bi bolj ob pravem času plačevali svoj mesečni asesment, zakaj potem se ni treba name ozirati ali pa jeziti, če bo kdo suspendiran. Toliko v naznanih. Z bratskim pozdravom! — Paul Horvar, tajnik in blagajnik.

St. Louis, Mo. — Članstvo društva "Planiški raj", št. 107 S. N. P. J. ujedno opozarjam, da se v polnem številu udeleži prihodnje seje dne 7. septembra, katera se vrši v navadnih prostorih, 1441 Chateau Ave. Začetek je točno ob dveh popoldne. Na dnevnem redu imamo tako važne točke, tikajoče se društva, katere se ne morejo rešiti pravilno, aka ni vse članstvo navzoče. Vsi na sejo 7. septembra!

Bratski pozdrav! — Tajnik.

Waukegan, Ill. — Opozarjam člane društva "Sloga", št. 14 S. N. P. J., da se udeleži prihodnje redne seje kolikor mogoče v največjem številu. Seja se vrši kakor po navadi prvo nedeljo v mesecu ob devetih zjutraj. Treba je rešiti več zelo važnih stvari. Ena je, ker bomo obhajali dvajsetletnico, odkar obstoji društvo, katero je bilo ustanovljeno 21. novembra 1904. Pripravljenu smo odboru dosedaj, ni bilo mogoče drugega ukreniti kakor dvorano najeti za 27. novembra, to je na Zahvalni dan in da se predstavi malo igra k programu. To radi neudeležbe pri odborovi sej.

Ravnokotno je tudi sedaj čas in potrebo, sko se komu članov ne vidi v pravilih kaka točka pravilna, da ne odgovarja sedanjim potrebam, lahko pove. Najbolj praktično pa je, da se izvoli v ta namen odbor, ki pregleda pravila, nakar potem se na sejah o tem razmotri. Čas imamo do konca tega leta.

Prihodnje leto se vrši konvencija, ki bo o pravilih se razmotriva in potrdila. In vršila se bo ravnino tu v Waukeganu, torej je dela obilno za vse člane. — John Artac, tajnik.

Bridgeville, Pa. — Naznajanam vsem članom društva "Nova domovina", št. 295 S. N. P. J. v Bridgevillu, da se prihodnja mesečna seja vrši drugo nedeljo v mesecu ob dveh popoldne po starem času v Nemški dvorani v Bridgevillu. Pridite vse člane na sejo, ker imamo več važnih stvari ukreniti, kakor tudi izbrati prostor, kjer bomo kupili zemljišče (lot), kjer bomo graditi društveno dvorano. Torej vse na sejo dne 14. septembra. — J. Zigmund, tajnik.

Indiana Harbor, Ind. — Pri nas niso delavske razmere niti boljše kakor po drugih mestih. Srečen je, kdo ima delo, ker dobiti ga ni nujno. Jaz sam imam počitnice že dve meseci.

Članom društva št. 522 bi pripovedal, da se bolj redno udeležujejo društvenih sej in plačujejo asesment na sejah, ne pa danes eden in jutri drugi, ter tako skoraj do zadnjega dneva. Ni moja dolžnost, da sem doma celo mesec in čakan, kdaj bo prišel kdo plačat.

Na seji dne 13. julija je bilo sklenjeno, kdo se ne udeleži vsaj enkrat v treh mesecih seje, bo prispeval dolar v društveno blagajno. Izvreti so le boli člani in oni, kateri morajo delati na isti dan. Društvo in člane, ki nam pošljajo prošnje za podporo, prosim, da nam opreste, ker jim ne moremo pomagati, kajti našo društvo je malo in blagajna prazna.

Z bratskim pozdravom! — J. J. Ivšič, tajnik.

POPRAVEK K OGGLASU.

Naznanjam in zahvala za pokojnega Johna Zafredom, se je urinila veljuba pomota pri imenu in sicer bi se imelo glasiti pravilno FRANK BERNER, mesto ko se glasi Bedine. Toliko v pojasmilku k tudi zadevi želej da se vzame na ravnje. — (Adv.)

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahaja Franc Breznik, predino je šel v Ameriko je bival v Mekinjah pri Kamniku na Gorenjskem. V Ameriki se nahaja okrog 20 let. Imam mu važne stvari za poročati od njegovih sorodnikov.

Dan Bohine, Box B. D., Ely, Minn.

RAZNA NAZNANILA.

Lawrence, Pa. — Za bolna brata Antonia in Petra Mrak so se dariova društva: št. 427 — \$5, št. 462 — \$2, št. 228 — \$2. Bolna brata kakor tudi društvo št. 245 se prav lepo zahvaljuje za prispevane darove. — Frank Gregorčič, tajnik.

Lorraine, O. — Spodaj podpisani se zahvaljujem vsem, ki so mi prisločili na pomoč, katere sem bil v resnicni potrebi. Tornado, ki je obiskal naše mesto, ni prizanesel tudi mojih družin in je tako tudi uničil vse, kar sem imel. Iz podprtih smo se srečno rešili brez vseh večjih poškodb, toda uničeno je bilo vse ostalo, in prebiti smo bili prisiljeni v sotorih, katerih je bil skrbel Rdeči križ. Dovoljcem izrekam na tem mestu svoje družine najiskrenje zahvalo, katero so mi nudili ob času nesreči, ki me je zadel, in priobčenih imenih:

Slovenska narodna podpornica jednota, \$160.00, George Zimmerman, \$10.00, George Zimmerman ml., \$5.00, Frank Durjava, \$5.00, M. Simcic, \$5.00, Joseph Benedikt, \$5.00, in Frank Černe iz Cleveland \$5.00. — Peter Rahotina.

Chicago, Ill. — Nadalje so darovali za delavske društine v Trbovljah slednje: Društvo št. 86 Št. št. 53 — \$5.00; nabral Leo Medvedec \$2.00. Skupno z vsoto, katera je bila priobčena 12. avgusta t. l. je našbranega \$105.71. Stroškov za pisanje znamke je bilo \$6.00. Cista vsota, katera boda poslana v star v kraj kakor hitro pride natančno pojasnilo od odbora za prizadete v Trbovljah, je \$99.71.

S tem se nabiranje zaključi. O izplačili tege denarja se bo nadaljevalo v eni izmed prihodnjih številki Prosvete. — Leo Medvedec, Frank Paulich.

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Springfield, Ill. — Društvo "Illinois", št. 47 S. N. P. J. je sklenilo na zadnji seji, da priredimo piknik dne 7. septembra na navadnem prostoru. Začetek je ob eni popoldne. Ker bo menda to zadnji piknik za letos, ujedno vabilo vse Jugoslovane, posebno pa člane in članice društva iz Springfielda in tudi iz bližnjih naselbin, da nastopijo, kajti odbor ho skrbel, da bo vsega dovolj. Na razpolago bo prostorno plesišče in izvrstna godba. — Odbor.

ZAHVALA!

Na mojem potovanju v spremstvu mojega sina v okolici Johnstown, Pa., izrekam najiskrenje zahvalo vsem članom in članicam SNPJ, društva "Sinovi složene domovine" št. 190, v St. Michael, Pa., glavnemu podpredsedniku SNPJ, Andreju Vidrich, Tony Fortuna ter društvu "Slovenec" SNPJ, v Eekhart Mines, Md., kateri tudi posameznim rojakom. Posebno zahvalo izrekam glavnemu odboru SNPJ, v Chicago, Ill., za pomoč katero so mi nakazali na svoji polletni seji, zakar iskreno priporočam rojakom to organizacijo za pristop. Kdor će ni član SNPJ, naj pristopi kakor hitro mogoče. Rojaki, poglejte samo mojo usodo, ki me je zadel pred sedmimi leti, zgubil sem obe roki in vid na obeh očehih. Kamor pride, dobim sobrata, ki se me usmili, obenem pa skrbi po materinsko zame SNPJ. Ako ne bi bil član SNPJ, ne vem, kaj bi počel sedaj. Zatoraj rojaki ne odlagajte, ampak pristopite k največi in po materinsko skrbeči organizaciji v Zdr. državah. Se enkrat vsem skupaj moja najlepša hvala. Sem z bratskim pozdravom, John Kozlevčar, Thomas, W. Va.

NA PRODAJ JE "delicatesen"

— trgovina, na dobrem prostoru blizu Žole in parka. Cena nizka. Nadaljna pojasnila daje fastnik:

Samostanska tajnost. "Češke Slovo" poroča:

V Dolnjem Ročovu pri Lounah na Češkem je sredi gozdov star samostan. V ta samostan je bilo sprejetje leta 1922. za službeno mlado dekle iz okolice Domžalic.

Bila je lepa in rada se je srečala. Kakor ostalim redovnikom, tako je ugašala tudi gospodu priorju, in prior ima seveda prednost. In tako se je za samostanskimi židovi marsikaj godilo in prišel je čas, ko je samostanski službeni porodil dete. Umrlo je čez tri dni, še preden je bilo krščeno.

Kdo je bil oče, to je razlagalo dekle, ki se jo medtem že odpustili iz službe. Deklica je trdila, da jo je gospod prior na dan sv. Janeza Nepomuka, takrat, ko so ostali bratje bili pri molitvah, počkal pod neko službeno pretvezo k sebi in storil greh. Prior je utajil očetovstvo in, ker dekle ni molčalo, je je tožil zaradi razlaganja česti. Dekle, ki je služilo že v Domžlicah, ni imelo niti za dolgo pot k sodišču denarja niti advokata. Sramovalo se je tudi, posvetovalo se z izkušenimi ljudmi in posledično, če ne pride k sošču. Obsojena je bila kontumacijsko. Gospod prior pa si je mel roke in je naslednjo nedeljo pridal o brezbožnih ljudev, ki bi radi svoje otroke podtaknili duhovnikom, ki nikoli ne greše... (Adv.)

NESMISELNA PRAZNOVERJA. Še vedno se najdejo ljudje, ki verujejo, da pomeni "slabo srce" če človek prekorači cesto pred rakivo, ali gre pod lesto, če raztresi sol ali če živi v hiši št. 113, ali če sedi pri mizi, pri kateri je poleg njega še dvanaest družih gostov. So ljudje, ki misljijo, da podarjen nož pomeni sovraštvo in, ki v sinčajih želodčnih neredov jemljejo kako čudne zmesi. Taka praznovanja se razblinijo v nič v luči zdrave pameti. V urejenem svetu ni prostora za praznovanja. Če trpite na želodčnih neredih, kot je slaba prehava, slab spanec, neprebačnost, glavobol, razdraženost, pobitost, vas bo Trinerjevo zdravilno grenko grenko vino oprostilo vseh takih neredov. Skoro takoj boste čutili premembo. Mr. Rudolph Filip nam je pisal iz Creisman, Tex., 27. maja: "Trinerjevo zdravilno grenko vino je izvrstno zdravilo..." Tako pravi vsakdo, poskusite zdanes! Za otekline, utrujene mišice ali noge poškusi Trinerjev liniment! In umorite muhe in komarje v krdeleih s Trinerjevim Fli-Gasom! Če vam lekarji ali trgovci ne moreta postreči, pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

(Adv.)

DR. KOLER
638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

EDINI SLOVENSKO GOVORECI ZDRAVNICKI SPECIALIST MOSKIN BOLEZNI
Dr. Koler je nezavojni slovenski zdravniki specjalist v Pittsburghu, ki ima 25 letne pravilne v zdravilju vseh možnih bolezni.
Zastupljene krvne bolezni s glasovitim oznakom, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Ce imate mosolje ali mehurke po teleu, ce imate napadajočo bolesnost v kosteh, pride in izboljšati vam bolesni kri. Ne da kaj, ker je bolesen naše.

Zastupljene krvne bolezni s glasovitim oznakom, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Ce imate mosolje ali mehurke po teleu, ce imate napadajočo bolesnost v kosteh, pride in izboljšati vam bolesni kri. Ne da kaj, ker je bolesen naše.

Hiroso ali vodno klo zdravim v 25 urah in sicer brez operacije.

Holenski mehurji, ki povzročajo bolesnost v krku in krku in v obzadni tudi pri podzemju teče, zdravim v obzadni.

Hravnatina, trvanja, holenske, otekline, oseklice, skrofle in druge kokane bolezni, ki nastanejo vredne lednice krvni, zdravim v kratkem času in ni potreben lečenje.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmače, da vam zaznajo, kaj name je v starem krije, nato vas latko zdravim, ker vas zaznajo slovenski.

Uradne ure so: Pondeljek, sreda in petek od 9 do 5. Torek, četrtek in sobota od 9 do 8. Nedelja od 9 do 2.

Pišite po korespondenci oznaki.

Biće poslana poštinska pošta.

Načrtovanje operacije.

Načrtovanje operacije.